

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA
UTENOS APSKRITIES VIRŠININKO ADMINISTRACIJA

2005 m. balandžio 26 d. Nr.1040-2-19
Vilnius

Vykdamas Valstybės kontrolės 2004-06-15 pavedimą Nr. 1040-2 Utenos apskrities viršininko administracijoje atliktas valstybinis auditas.

Audito tikslas: įvertinti vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą, ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2004 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Utenos apskrities viršininko administracija (toliau – Apskritis) yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Jos buveinė - Aušros g. 22, LT-28142, Utena, identifikavimo kodas – 288625740.

Apskričiai 2004 metais iki gruodžio mėn. 29 d. vadovavo viršininkas Vilius Cibulskas, nuo 2004 metų gruodžio mėn. 29 d. - Ričardas Sargūnas. Apskrities Apskaitos ir finansų departamentui iki 2004 metų gegužės 17 d. vadovo Janina Laskauskienė, nuo 2004 metų rugpjūčio mėn. 3 d. – Elvyra Bakutienė.

Auditas buvo atliktas šiose Apskričiai pavaldžiose įstaigose:

1. Aknystos pensionatas – 190791444, Aknystų kaimas, LT-29373 Anykščių rajonas.
2. Utenos pensionatas – 190797098, Atkočiškės kaimas, LT-28111 Utenos rajonas.
3. Molėtų rajono žemėtvarkos skyrius – 188642322, Vilniaus g. 44, LT-33140 Molėtai.

Apskrities audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto ir ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausančią turta, dalis.

Apskrities audito ataskaita nurodo tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimą pateiksime audito išvadoje, kuri bus paskelbta Lietuvos Respublikos Valstybinio audito reikalavimų, patvirtintų valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (nauja redakcija 2004-01-20 įsakymas Nr. V-12), nustatytu laiku.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais. Mes ištyrėme Apskritis viršininko administracijos (asignavimų valdytojo) ir jai pavaldžių įstaigų vidaus kontrolės aplinką, vidaus kontrolę, įskaitant ir finansų valdymą, atlikome vidaus kontrolės procedūrų testavimą aukščiausiam, žemesniam ir žemiausiam vidaus kontrolės lygyje, įvertinome kontrolės riziką atskirose apskaitos srityse, audito rizikai sumažinti atlikome savarankiškas (detalias) procedūras pagal audito programas, kurios sudarytos darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui, kitų išlaidų, ilgalaikio turto apskaitos sritims. Be to, atlikdami savarankiškas (detalias) procedūras pagal sudarytas audito programas, vertinome trumpalaikio turto, pinigų banke ir kasoje, pavidimų ir lėšų specialiosioms programoms, atsargų, įstaigos skolų apskaitą, įvertinome finansinės atskaitomybės sudarymo teisingumą ir atlikome finansinės atskaitomybės rodiklių analizę. Audito programos buvo sudarytos įvertinus kontrolės aplinką, vidaus kontrolės procedūras, jų veikimą, įgimtą ir kontrolės riziką, buvo atsižvelgta į patvirtintų asignavimų sumas.

Audituotos programų lėšos, kurių buhalterinę apskaitą veda Apskritis, jos struktūrinis padalinys (Molėtų rajono žemėtvarkos skyrius) ir Apskričiai pavaldžios įstaigos: Aknystos pensionatas, Utenos pensionatas.

Savarankiškas audito procedūras atlikome atrinkę pavyzdžius iš 33 proc. gautų asignavimų, o 67 proc. visų gautų asignavimų panaudojimą analizavome Apskritis viršininko sukurtų vidaus kontrolės procedūrų požiūriu ir pagal asignavimų valdytojui pateiktas 11 pavaldžių įstaigų ir 5 rajonų žemėtvarkos skyrių finansines ataskaitas.

Mes nedalyvavome asignavimų valdytojo turto metinėse inventorizacijose.

Finansinės veiklos rezultatai

Lietuvos Respublikos 2004 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2003-12-11 Nr. IX-1884) ir vėlesniais jo pakeitimais Apskričiai 2004 metais patvirtinta 28292 tūkst. litų asignavimų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-02-02 nutarimu Nr. 110 „Dėl 2004 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ ir vėlesniais jo pakeitimais 2004 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus paskirstė pagal tvirtinamas programas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-05-19 nutarimu Nr. 592 „Dėl asignavimų paskirstymo“ skyrė Apskričiai 859,1 tūkst. litų minimaliai mėnesinei algai ir bazinei mėnesinei algai padidinti.

Be to, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-05-24 nutarimu Nr. 621 ir 2004-08-23 nutarimu Nr. 1047 „Dėl lėšų skyrimo“ skyrė Apskričiai iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo 130 tūkst. litų atsiskaityti su rangovu už atliktus viešosios įstaigos „Utenos apskrities ligoninės“ rekonstravimo darbus ir 30 tūkst. litų Utenos apskrities įkūrimo 85-ųjų metinių minėjimo išlaidoms iš dalies padengti.

Apskritis specialiuju programu pajamos, kurios apskaitytos kaip viršplaninės įmokos į biudžetą – 527,2 tūkst. litų, negauti asignavimai 2004 metais – 82,1 tūkst. litų, likutis 2005-01-01 – 287,1 tūkst. litų.

Apskričiai 2004 m. patvirtintas asignavimų planas, įskaitant ir patikslinimą – 29784,4 tūkst. litų, iš jų darbo užmokesčiui – 13016,1 tūkst. litų, materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidoms – 1529,5 tūkst. litų.

Apskritis 2004 m. gavo iš valstybės biudžeto 29749,7 tūkst. litų asignavimų, iš jų darbo užmokesčiui 13016,1 tūkst. litų, materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidoms – 1529,5 tūkst. litų.

Apskritis 2004 metais biudžeto išlaidų sąmatą įvykdė 99,9 procentais.

Apskričiai patvirtintų programų įvykdymas

1 lentelė

Asignavimų valdytojo programų kodai	Asignavimų valdytojo programų pavadinimai	Valstybės funkcijos kodas	Patvirtintas asignavimų planas, įskaitant ir patikslinimą	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Išlaidų sąmatos įvykdymo laipsnis (proc.)
1	2	3	4	5	6	7
1.1	Valstybės valdymas	01.01.01.02	2185,0	2185,0	2177,4	100
1.2	Vaikų našlaičių, sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas	09.01.02.02	8481,5	8481,2	8470,4	99,99
1.4	Žemės reforma	04.02.01.02	1598,0	1598,0	1593,0	100
1.6	Socialinių paslaugų plėtra globos įstaigose	10.01.02.01	12016,5	12016,5	12027,4	100
1.13	Žemės ūkio institucijų išlaikymas	04.02.01.09	2378,1	2377,6	2371,5	99,98
1.14	VŠĮ „Utenos apskrities ligoninės“ pagrindinio pastato renovavimas	07.03.01.01	200,0	200,0	200,0	100
1.17	Regioninė kultūros plėtra	08.02.01.06	100,0	100,0	100,0	100
1.18	Tarptautinis regioninis bendradarbiavimas	01.01.01.02	26,0	23,1	23,1	88,8
1.19	Buvusios SDAALR turto inventorizavimas ir teisinis registravimas	01.01.01.02	30,0	27,2	27,2	90,7
88.1	Specialioji programa	-	2639,3	2611,1	2542,5	98,9
	LR Vyriausybės rezervas		130,0	130,0	130,0	100,0
	Iš viso	x	29784,4	29749,7	29662,5	99,9

Išanalizavus biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 apyskaitos duomenis nustatyta, kad programos Vaikų našlaičių, sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas išlaidų sąmata neįvykdyta, nes

Utenos vaikų globos namai neužsakė 0,3 tūkst. litų socialinio draudimo įmokoms ir kvalifikacijos kėlimui. Programos Žemės ūkio institucijų išlaikymas išlaidų sąmata neįvykdyta todėl, kad rajonų žemėtvarkos skyriai 2004 metais negavo 0,2 tūkst. litų finansavimo ir grąžino į valstybės biudžetą 0,3 tūkst. tūkst. litų nepanaudotų asignavimų. Programos „Tarptautinis regioninis bendradarbiavimas“ ir programos „Buvusios SDAALR turto inventorizavimas ir teisinis registravimas“ išlaidų sąmatos neįvykdytos todėl, kad Apskritis 2005-01-06 grąžino į valstybės biudžetą nepanaudotą lėšų likutį – 5,7 tūkst. litų.

Apskritis, vykdydama 2004 metams patvirtintas programas, biudžeto lėšas naudojo neviršydamą sąmatoje programoms patvirtintų asignavimų, tačiau vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 6 straipsnio 4 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-06-15 nutarimu Nr. 751 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 78 punktu, Apskritis programai „Buvusios SDAALR turto inventorizavimas ir teisinis registravimas“ skirtus ir gautus iš valstybės biudžeto 22,6 tūkst. litų asignavimus panaudojo Apskričiai pavaldžių biudžetinių įstaigų - Vaikų globos namų ir Specialiųjų internatinių mokyklų kreditoriniam išskolinimui dengti (83 procentus gautų asignavimų). Asignavimai iš valstybės biudžeto buvo skirti minėtos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimui, tačiau jos panaudotos kitų programų tikslams įgyvendinti.

Apskrities ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas 2004 metais padidėjo 4490,2 tūkst. litų, iš jų viešosios įstaigos „Utenos apskrities ligoninės“ pagrindinio pastato, kuris yra įregistruotas Apskrities registruose, vertė, atlikus rekonstravimo darbus, padidėjo 3110,8 tūkst. litų.

Apskrities gautinos lėšos (debitorinis išskolinimas) 2004 metais sumažėjo 12,8 tūkst. litų, tačiau 2004 metais mokėtinos lėšos (kreditorinis išskolinimas) padidėjo 22611,7 tūkst. litų. Kreditorinis išskolinimas padidėjo dėl to, kad Lietuvos Respublikos finansų ministerija vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-12-23 nutarimą „Dėl lėšų piliečiams atlyginti už valstybės išperkama žemę, mišką ir vandens telkinius paskirstymo apskričių viršininkų administracijoms“ 2004-12-28 pervedė į Apskirtyje esančią pavedimų lėšų sąskaitą 21207,00 tūkst. litų. Metų pabaigoje šios lėšos nebuvo panaudotos.

Metų pabaigoje atsiskaitymų su debitoriais ir kreditoriais (mokėtinos lėšos) išskolinimų likutis – 2047,6 tūkst. litų, iš jų 2014,5 tūkst. litų yra išskolinimas piliečiams kompensacijoms už valstybės išperkama žemę, mišką, vandens telkinius.

Klaidos, pažeidimai, netikslumai, kuriuos vadovybė turi apsvarstyti ir numatyti priemones jiems pašalinti

Apskirtyje ir jai pavaldžiose įstaigose įvertinus vidaus kontrolės aplinką ir vidaus kontrolės procedūras nustatyta, kad sukurta vidaus kontrolės procedūrų visuma iš esmės užtikrina turto apsaugą,

sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi, su visu tuo susijusios rizikos veiksmų valdymą. Audito metu pastebėta, kad Apskirtyje nepakankamai efektyviai veikia vidaus kontrolė pateikiant duomenis finansinėje atskaitomybėje, registruojant apskaitos registruose atsiskaitymus su rangovais už atliktus rekonstravimo darbus. Utenos pensionate nepakankamai efektyviai veikia turto, atsiskaitymų už suteiktas paslaugas apskaitos vidaus kontrolė, Aknystos pensionate – darbo užmokesčio ir atsiskaitymų už suteiktas paslaugas apskaitos vidaus kontrolė. Šiose apskaitos srityse nustatyta klaidų ir pažeidimų.

Audito metu nustatyta, kad Apskritis terminuoto indėlio sąskaitoje esantį 21207000 litų likutį apskaitė pavedimų lėšų 110 subsąskaitoje. Taip Apskritis nesilaikė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 138.2 punkto reikalavimų, t. y. depozitų apskaitai naudojama 112 subsąskaita. Apskirtyje sukurtos vidaus kontrolės procedūros veikia neefektyviai, nederinami banko sąskaitų išrašai laikotarpio pabaigoje su apskaitos registruose nurodytais pinigų likučiais.

Apskaitos registruose ne tam skirtose subsąskaitose nurodžius piniginių lėšų likučius, esančius banko sąskaitose, Apskritis nurodė netikslius duomenis ir išlaidų sąmatų vykdymo 2005 m. sausio 1 d. balanse. Taigi, Apskritis pateikė netikslius duomenis informacijos vartotojams. Apskritis 2005-01-01 išlaidų sąmatų vykdymo balanse nurodyti duomenys perkeliama į suvestinį išlaidų sąmatų vykdymo balansą. Vadinasi, Apskritis 2005-01-01 suvestiniame išlaidų sąmatų vykdymo balanse pateikti duomenys vartotojams apie pinigų likučius, esančius bankų sąskaitose (pavedimų lėšų ir depozitų), yra netikslūs. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 4 straipsnio dalies 1 punkto reikalavimais ūkio subjektas apskaitą tvarko taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi ir palyginama. Apskirtyje sukurtos vidaus kontrolės procedūros veikia neefektyviai, nederinami banko sąskaitų išrašai laikotarpio pabaigoje su apskaitos registruose nurodytais pinigų likučiais.

Audito metu nustatyta, kad Utenos pensionatas gruodžio mėn. be išlaidas pateisinančių dokumentų nurodė ryšių paslaugų faktines išlaidas – 916,20 litų (AB „Lietuvos telekomas“ PVM sąskaitą faktūrą Nr. 464084896 išrašė 2005-01-08). Utenos pensionatas įregistruodamas ūkines operacijas (ryšių paslaugų faktines išlaidas), kurios nebuvo pagrįstos apskaitos dokumentais, pažeidė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Pensionatas biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005 m. sausio 01 d. apyskaitoje (specialioji programa) faktines išlaidas padidino 916,20 litų. Ši suma savo dydžiu nereikšminga. Utenos pensionate atsiskaitymų apskaitos srityje sukurtos vidaus kontrolės procedūros veikia neefektyviai, apskaitos registruose įregistruojamos operacijos, kurios nepatvirtintos atsakingų darbuotojų parašais, t. y. negavus leidimo jas registruoti nurodytu laiku.

Audito metu nustatyti atvejai, kad Utenos pensionatas 2004 m. sausio, kovo, lapkričio, gruodžio mėn. ir Aknystos pensionatas sausio, vasario, kovo, birželio mėn. ne laiku įmokėjo į valstybės biudžetą pajamas, gautas už gyventojams teikiamas socialines bazines paslaugas ir kitas mokamas paslaugas ir taip

nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (751 redakcija) patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 26 punkto ir prieš tai galiojusio 25 punkto reikalavimų, t. y. pajamas mokėjo į valstybės biudžetą pavėluotai. Pensionatuose vidaus kontrolė įmokant į valstybės biudžetą pajamas, gautas už gyventojams teikiamas socialines bazines paslaugas ir kitas mokamas paslaugas, veikia neefektyviai, už išankstinę finansų kontrolę atsakingi darbuotojai nenurodo pirminiuose dokumentuose mokėjimo terminų.

Audito metu nustatyta, kad Utenos pensionatas ilgalaikio materialiojo turto sąskaitoje (01), trumpalaikio materialiojo turto subsąskaitoje (070) nurodo vieno materialiai atsakingo asmens turto perdavimą kitam, t. y. turto judėjimą įstaigos viduje. Dėl šios priežasties apskaitos registruose (didžiojoje knygoje) nurodytas įsigytas ir nurašytas ilgalaikis materialusis turtas ir trumpalaikis materialusis turtas nesutampa su ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2005 m. apyskaita (forma Nr. 3) ir atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto judėjimo 2004 m. apyskaitoje (forma Nr. 4.) nurodytu įsigytu ir nurašytu turto, tačiau trumpalaikio ir ilgalaikio materialiojo turto likutis metinėje finansinėje atskaitomybėje nurodytas teisingai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies reikalavimais į apskaitą privaloma įtraukti visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su turto dydžio arba struktūros pasikeitimu, o vadovaujantis 17 straipsnio reikalavimais finansinė atskaitomybė sudaroma pagal sąskaitų duomenis. Perdavus trumpalaikį ir ilgalaikį materialųjį turto iš vieno materialiai atsakingo asmens kitam, turto dydis nepasikeitė, pasikeitė tik jo buvimo vieta. Tai neturėjo įtakos įstaigos trumpalaikio ir ilgalaikio materialiojo turto dydžiui. Nuo 2005 metų sausio mėn. Utenos pensionatas teisingai apskaitos registruose įregistruoja turto pasikeitimus. Utenos pensionate sukurtos vidaus kontrolės procedūros neužtikrina turto pasikeitimų teisingo įregistravimo apskaitos registruose, t. y. netinkamai kontroliuojami įrašai didžiojoje knygoje turto sąskaitose.

Šios klaidos buvo nurodytos atliekant 2002 ir 2003 metais Apskirtyje valstybinį auditą, tačiau asignavimų valdytojo sukurtos vidaus kontrolės procedūros neužtikrina, kad finansinėse ataskaitose nebūtų netikslumų.

Audito metu nustatyta, kad Apskritis, apmokėdama rangovams tiesiogiai iš išdo sąskaitos už atliktus darbus, neteisingai apskaitos registruose nurodė sąskaitų korespondencijas. Apskritis nesivadovavo Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 123 punkto ir 168 punkto reikalavimais, t. y. tiesiogiai iš išdo sąskaitos sumokėtų pinigų sumų netvarkė 090 subsąskaitoje, o naudojo 100 subsąskaitą, o atsiskaitymams su rangovais už atliktus darbus, kuriems apmokėti buvo naudojami turtui įsigyti skirti asignavimai, nenaudojo 150 subsąskaitos. Apskritis apskaitė atsiskaitymus su rangovais už atliktus darbus 178 subsąskaitoje. Apskirtyje sukurtos vidaus kontrolės procedūros neefektyvios, jos neužtikrina, kad būtų tam skirtose sąskaitose nurodomos atliktos operacijos.

Kiti pastebėjimai

Audito metu nustatyta, kad Aknystų pensionato direktorius 2004-08-13 įsakymu Nr. K-64 skyrė darbuotojai dviejų minimalių atlyginimų 1000 litų vienkartinę piniginę išmoką. Vienkartinė piniginė išmoka viršijo jos nustatytą tarnybinį atlyginimą. Pensionato direktorius 2004-12-27 įsakymu Nr. K-106 skyrė darbuotojams vienkartinės pinigines išmokas švenčių proga. Audito metu nustatyta, kad vienkartinės piniginės išmokos skirtos ir tiems darbuotojams, kurie turėjo drausminių nuobaudų. Aknystos pensionato direktorius pažeidė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ Nr. 511 5.4. punkto nuostatas. Audito metu pažeidimas ištaisytas. Aknystos pensionato direktorius įmokėjo į įstaigos kasą 2440,50 litų ir pervedė šią sumą į valstybės biudžetą.

Audito metu nustatyta, kad Aknystos pensionato direktorius ir Utenos apskrities viršininkas 2004-03-30 pasirašė sutartį Nr. 34-41, Utenos pensionato direktorius 2004-03 30 pasirašė sutartį Nr. 34-42. Šiomis sutartimis pensionatų direktoriai įsipareigojo Utenos apskrities viršininko administracijos Socialinių reikalų ir švietimo skyriaus specialisto išlaikymui per metus skirti po 2100 litų. Šiuo tikslu Aknystos pensionatas 2004 metais panaudojo programos „Socialinių paslaugų plėtra globos įstaigose“ darbo užmokesčio išlaidoms skirtus valstybės biudžeto asignavimus 2100 litų, o Utenos pensionatas minėtos programos kitoms išlaidoms skirtus valstybės biudžeto asignavimus. Aknystos pensionatas valstybės biudžeto 2100 litų asignavimus, skirtus darbo užmokesčiui, Utenos pensionatas valstybės biudžeto 2100 litų asignavimus, skirtus kitoms išlaidoms, panaudojo ne pagal paskirtį, t. y. Apskrities Socialinių reikalų ir švietimo skyriaus specialisto išlaikymui.

Apskrities viršininkas 2003-12-29 įsakymu Nr. 4-59 įsteigė Socialinių reikalų ir švietimo skyriuje specialisto pareigybę, kuriai išlaikyti numatė skirti lėšų iš pavaldžių įstaigų. Viršininkas pagal sudarytą darbo sutartį nuo 2004 m. sausio 1 d. priėmė S. Kadakšienę eiti Socialinių reikalų ir švietimo skyriaus specialisto pareigas. Apskrities viršininkas 2004-01-20 įsakymu Nr. 3-13 patvirtino apskrities viršininko administracijos etatų sąrašą, kuriame nurodytas Socialinių reikalų ir švietimo skyrių specialisto atlyginimas. Nors darbo sutartį su minėta darbuotoja sudarė apskrities viršininkas, o specialisto etatas nurodytas apskrities etatų sąrašė, tačiau tuo metu apskrities viršininko pareigas ėjęs V. Cibulskas pasirašė sutartis su pavaldžiomis įstaigomis, kurios, vadovaudamosi sutartyse nurodytomis sąlygomis, turėjo pervesti Apskričiai lėšas specialisto pareigybei išlaikyti. Apskrities viršininkas tvirtindamas pavaldžių įstaigų 2004 m. vykdomas programas ir programų išlaidų sąmatas nenumatė lėšų Apskrities viršininko administracijos Socialinių reikalų ir švietimo skyriaus specialisto pareigybei išlaikyti. Šiai pareigybei išlaikyti Apskričiai pavaldžios įstaigos papildomai lėšų negavo, todėl naudojo valstybės biudžeto asignavimus, skirtus programų „Socialinių paslaugų plėtra globos įstaigose“ ir „Vaikų našlaičių, sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas“ vykdymui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 7 punktų nuostatomis, asignavimų valdytojai privalo naudoti

skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms patvirtintų programų vykdymui ir užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. Apskritis viršininkas, sudarydamas sutartis su pavaldžiomis įstaigomis dėl Socialinių reikalų ir švietimo skyriuje specialisto pareigybės išlaikymo, sudarė galimybes pavaldžioms įstaigoms valstybės biudžeto asignavimus, skirtus patvirtintų programų vykdymui, naudoti ne pagal paskirtį.

Audito metu nustatyta, kad Aknystos ir Utenos pensionatai specialiujų programų lėšas naudojo darbuotojų darbo užmokesčiui, komandiruočių išlaidoms ir kitoms išlaidoms, nesusijusioms su bazinių paslaugų teikimu. Utenos pensionatas 2004 metais kiekvieną mėnesį mokėjo darbuotojams iš specialiosios programos lėšų priedus už skubių, svarbių ir sudėtingų darbų vykdymą, tačiau tokios užduotys pensionato darbuotojams direktorės įsakymais nebuvo paskirtos.

Audito metu nustatyta, kad Aknystos pensionatas 2004 metais teikė komunalines paslaugas, nors tokia pensionato veikla nenumatyta teisės aktuose ir įstaigos nuostatuose.

Vertinant sukurtas finansų valdymo procedūras Apskirtyje buvo nustatyta, kad Apskritis viršininkas 2003-04-07 įsakymu Nr. 3-80 patvirtino Molėtų rajono žemėtvarkos skyriaus nuostatus, kuriuose nurodyta, kad skyrius yra Utenos apskrities viršininko administracijos padalinys, jis nėra juridinis asmuo. Pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 3, 4 straipsnio nuostatas viešojo juridinio asmens vadovas privalo nustatyti vidaus kontrolės procedūras, sukurti ir prižiūrėti finansų kontrolės veikimą viešajame juridiniame asmenyje. Vadovaujantis to paties įstatymo 10 straipsnio 1 punkto nuostatomis viešojo juridinio asmens vadovas yra atsakingas už efektyvios vidaus kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą. Viešojo juridinio asmens vadovas yra Utenos apskrities viršininkas, todėl jis yra atsakingas už vidaus kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą struktūriniame padalinyje – Molėtų rajono žemėtvarkos skyriuje. Apie tai Apskritis viršininkas buvo informuotas 2005-01-20 raštu Nr. S-(1040-1.10.1)-104.

Taip pat buvo nustatyta, kad Apskritis pagal valstybės turto panaudos sutartį naudojo pavaldžios įstaigos – Aknystos pensionato tarnybiniu lengvuju automobiliu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-12-19 nutarimo Nr. 1643 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ (2003-12-19 nutarimo Nr. 1643 red.) 1.6 punkto nuostatomis, biudžetinėms įstaigoms draudžiama neatlygintinai naudotis joms pavaldžių ir jų reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų ar organizacijų tarnybiniais lengvaisiais automobiliais. Apie šį pažeidimą Apskritis viršininkas buvo informuotas 2005-01-20 raštu Nr. S-(1040-1.10.1)-104. Audito metu valstybės turto panaudos sutartį Apskritis nutraukė.

Audito metu nustatyta, kad Apskritis viršininkas 2004-12-29 sudarė terminuotojo indėlio sutartį su AB Vilniaus banku ir pavedimų lėšų sąskaitoje esantį 21207000 litų likutį perkėlė į terminuoto indėlio

sąskaitą 22 dienų laikotarpiui. Indėlio termino pabaiga 2005-01-20. Sutartyje nenumatyta, kad bankas apskaičiuotas palūkanas perves į Lietuvos valstybės biudžetą, nors vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko valdybos nutarimo Nr. 320 „Dėl palūkanų už Lietuvos valstybės biudžeto ir biudžetinių įstaigų sąskaitų einamuosius depozitus bankuose“ 1 punkto reikalavimais, Lietuvos Respublikos bankai, atliekantys komercines operacijas, palūkanas už biudžetinių įstaigų sąskaitų einamuosius depozitus bankuose perveda į Lietuvos valstybės biudžetą.

Apskritis vadovybė supranta vidaus kontrolės priemonių svarbą, tačiau, mūsų nuomone, yra rizika, kad pavaldžios įstaigos gali panaudoti biudžeto asignavimus ne pagal paskirtį. Apskirtyje sukurtos vidaus kontrolės procedūros stiprintinos siekiant, kad teisingai būtų apskaitomas turtas, įsipareigojimai, atsiskaitymai su rangovais už atliktus rekonstravimo darbus, pinigų likučiai, esantys banko sąskaitose, laiku pervedamos pajamos už teikiamas bazines ir kitas paslaugas pensionatuose. Nesustiprinus vidaus kontrolės, gali atsirasti reikšmingų klaidų metinėje finansinėje atskaitomybėje. Mūsų nuomone, šių sričių vidaus kontrolės procedūros turi būti sustiprintos.

Rekomendacijos

Norint pasiekti efektyvesnę Apskritis veiklos teisėtumą, rezultatyvumą ir skaidrumą, strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi ir su visu tai susijusios rizikos veiksmų valdymą, rekomenduojame:

1. Sustiprinti finansų kontrolės procedūras, užtikrinančias pavaldžių įstaigų teisingą asignavimų naudojimą ir išlaidų sąmatų vykdymą.

2. Sustiprinti vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias finansinėse ataskaitose pateiktų duomenų teisingumą ir apskaitos tvarkymą teisės aktų nustatyta tvarka, sudarant 2005 m. išlaidų sąmatų vykdymo balansą ištaisyti klaidingai nurodytas piniginių lėšų likučių sumas metų pradžioje.

3. Tvirtinant pensionatų specialiųjų programų sąmatas atsižvelgti į tai, kad pensionatų gyventojai moka už socialines paslaugas (bazines), kurias teikia stacionarios globos įstaigos, išlaikomo iš valstybės biudžeto, todėl gauti valstybės biudžeto asignavimai specialiųjų programų vykdymui turėtų būti naudojami tik išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su bazinių paslaugų teikimu.

4. Nutraukti sutartis su pavaldžiomis įstaigomis dėl Socialinių reikalų ir švietimo skyriaus specialisto pareigybės išlaikymo.

5. Inicijuoti veiklos (komunalinių paslaugų teikimas), kuri nėra numatyta pavaldžių įstaigų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose ir įstaigų nuostatuose, nutraukimą.

Tikimės, kad jūs atsižvelgsite į mūsų rekomendacijas ir apie jų vykdymą informuosite valstybės kontrolę iki 2005-12-20.

Pažymėtina, kad audito metu buvo geranoriškai reaguojama į auditorių pareikštas pastabas ir pasiūlymus dėl vidaus kontrolės gerinimo.

Finansinio audito 4-ojo departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Birutė Žilėnienė

Susipažinome:

Utenos apskrities viršininkas

Ričardas Sargūnas

Apskaitos ir finansų departamento direktorė

Elvyra Bakutienė